

Žurnalistikanyň Müýesser...

ýyldyzy:

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Žurnalistikanyň ýyldyzy: Müýesser... ŽURNALISTIKANYŇ ÝYLDYZY:
MÜÝESSER...

Kamil Ýazgyç ömrüniň elli ýylyny žurnalistlige bagyş eden kakasy Ahmet Mithatdan (1844-1912) žurnalistika baradaky pikirini sorapdyr. Ol şu jogaby alypdyr:

«Žurnalistlik haýsy tarapdan seredeň-de iňňän howply we islendik ýerde başyňa bela getirip bilýän kärdir. Bu kärde rowaçlyga ýetmek üçin çäksiz ukyp-başarnyk, çäksiz güýç, ummasyz pul, çaksyz batyrgaýlyk, çaksyz sabyr-kanagat, çaksyz sowatly bolmak gerek...»

Osmanly metbugat taryhynyň iň uzyn ömürlü we iň täsirli neşiri bolan **«Tercüman-ı Hakikat» («Hakykatyň terjimeçisi»)** gazetiniň hojaýyny Ahmet Mithat «žurnalistikada belli-başly üstünligiň syrlarynyň biri-de – ownukly-irili diýmän, hiç bir maglumatyň deňesinden geçmezlikdigini» aýdyp, ogluna başyndan geçiren bir wakasyny gürrüň berýär:

» – Yzyma bir polisiýa işgärini tirkäpdiler. Onuň etmeli işi – gije-gündiz meni yzarlamak, hereketimi gözden salmazlykdy. (...) Bir gije ýatyrkam kelläme bir pikir geldi we öz-özüme: «Eý, Mithat, sen ýaly akmak adam barmyka beri. Bu adamyň elinde bolan mümkinçiliklerden peýdalanmak seniň üçin sypdyrmasyz we iň gowy mümkinçilik ahwetin. Ýanyňa çagyrsaň, oturyp gürleşseň, dil tapyssaň näder?» diýdim.

Bulary aňymda aýlap durkam, garbanyşhanalaryň birinde iýip-içip otyrdym. Yzyma tirkelen işgädem hemişekisi ýaly bir

gözünü bärden aýyrman, köçede köw-söw edip ýördi. Garsony çagyryp ýaňkyny görkezdim: «Git, şo durana aýt, gelsin bäre, oň bilen gürrüňim bar». Az salymdan ýaňky işgär garşymda dikildi...»

Ahmet Mithat ýaňky işgäre şeýle teklip edýär:

■ IŞGÄRE EDILEN TEKLIP

“ – Nahar getirtjek boldum. Dokdugyny, biraz öňräk naharlanandygyny aýtdy. Ony garaşdyryp durman söze başladym:

– Gardaşym. Saňa meni yzarlama ýumşunyň berlendigini bilmän duramok. Meniň muňa diýjek sözümem ýok. Döwlet menden esasly ýa-da esassyz – şübhelenip biler. Sen öz başlyklaryň berýän buýruklaryny ýerine ýetiräýmeli, bu seniň gulluk borjuňa girýär. Sen öz işiňi etmäge dowam ediber: meni yzarla, bu boýunça habarnamalaryňy ýaz. Emma meniň senden seniň bu gulluk borjuňa hiç hili dahyly bolmadyk başga bir haýyşym bar...”

Ahmet Mithat işgäre şeýle teklip edýär:

“ – Sen gulluk wezipäňe girýändigigi üçin ir-agşam Zaptiýe nezaretine (Polisiýa edarasyna) girip çykýarsyň. Özem sen şäherde nämeleriň bolup geçýändiginden hemmelerden oň habardar bolýanlaryň biri. Sen edaraňda eşiden her dürli jenaýatlar, ogurlyk-talaňçylyklar, adam ýaralamalar ýaly wakalary maňa gyzgyny bilen ýetirip bilmezmiň? (...) Bende şol günüň ir ertirinden başlap maňa habar gatnatmaga başlady. Şeýlelikde, şäheriň ähli kriminal wakalary gyzgyny bilen meniň elime gelýärdi we gazetimde çykýardy. (...)

Şundan hem görlüşi ýaly, žurnalistlik kärinde žurnalisti üstünlige ýetirjek iň gymmatly baýlyklaryň biri-de hut şular ýaly göze kaklyşmaýan ownuk-uşak mümkinçiliklerdir...”

Ahmet Mithatyň sözlerini mysal getirmegimiň gürrüňsiz bir sebäbi bar:

ZYÝANLY ESER

Kamil Ýazgyjyň ýazan «Kakam – Ahmet Mithat ependi» kitabyny okanymda türmedäki žurnalist Müýesser Ýyldyz ýadyma düşdi.

Şeýle pikir etdim: Müýesser Ýyldyzyň «etmişini» osmanlydan tä biziň günlerimize çenli etmedik žurnalist barmyka?

Aýyplawnamany okadym, haýran galdym. Ähli galamdaşlaryma, kärdeşlerime seslenýärim: Harby gullukçy, polisiýa, prokuratura, sud we döwletiň beýleki strukturalarynda işleýänleriň hiç biri bilen gürleşmäň! Bolmanda-da gürleşeniňizi ýazanyňyzyň-ýazmanyňyzyň haýry barmy, indi gürleşmek jenaýat hasap edilýär! Garşyňyza «döwletiň gizliň saklanmaga degişli maglumatlaryny aýan etmek» günäsi ýöňkelip iş gozgalyp bilner.

Aýyplawnamada Müýesser Ýyldyza jaň eden master-seržant (başçawuş) bar. Müýesseri ýakyndan tanaýanlar bilýändir, mylakatlydyr, nähak ýere hiç kimiň göwnüne degen ýeri ýok. Galyberse-de...

Master-seržant on iki ýyllap ruhy taýdan näsag biri bolanam bolsa...

Master-seržant Kasympaşa harby gospitalynda ýatymlaýyn psihatriýa bejergisini alanam bolsa...

Master-seržant iki ýarym ýyl bäri ruhy taýdan näsaglar jenaýat edende berilýän «**Lithuril**» atly dermany içýänem bolsa...

Master-seržantyň бүтін bu aýdanlaryny Müýesser Ýyldyz gazete çykardymy? Ýok.

Müýesseriň habarlary açyk çeşmelerde berilýän maglumatlardan taýýarlanýan habarlar. Onsoňam onuň Odatv-de ýazan makalalaryny okamak gadagan edilenok.

Eýse, aýyplawnamadaky gizlin maglumatlar nämemiş: FETÖ sud mejlislerinde aýdylan zatlar!

Geňirgenip oturmaň...

Düýnden şu güne hiç zat üýtgemedi: güýji eline geçiren ýa žurnalistiň yzyna adam salýar, ýa-da žurnalisti zyndana atdyrýar!

Şuny mysal getireýin:

Ahmet Mithat gazetinde Namyk Kemalyň «Watan Silistre» eserine öwgüli sözleri aýdandygy üçin Rodos adasyna sürgüne ugradyldy. Watan söýgüsini beýan edýän negözel eseri köşk zyýanly hasaplapdy! Müýesseriň aýyplawnamasy şundan üýtgeşikdir öýdýäňizmi? Heý bu tötänlikleriň soňy gelmeli dälmi?

Näme edibilýän bolsalar edibersinler:

Namyk Kemal, Ahmet Mithat ýalyalaryň ýolundan batyrgaýlyk bilen

ýörän žurnalist Müýesser Ýyldyz, barybir, zyndanyň galyň diwarlaryny ýykyp, «Watan – Türkiýe!» diýmäge dowam etjekdigi äşgär hakykat..

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 09.10.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW. Publisistika